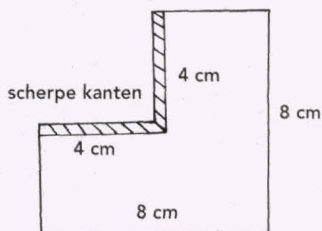

Het sorteren van ons ratenbestand

Een geschikt moment voor het sorteren van ons ratenbestand is direct na het slingeren of bij de voorjaarsinspectie, wanneer niet alle raten in de kast door bijen bezet zijn. We keuren alle raten af, die meer dan 10% darreraat bevatten, ernstig beschadigd zijn of te oud zijn geworden. Dit laatste is het moeilijkste criterium, want het gaat vaak om mooie regelmatige werkster-raat, waar we juist heel zuinig op moeten zijn. Als ik zo'n raat tegen het licht houd en er schijnt geen licht meer door, dan is dat voor mij het teken, dat de raat opgeruimd moet worden. Met een stevig mes wordt

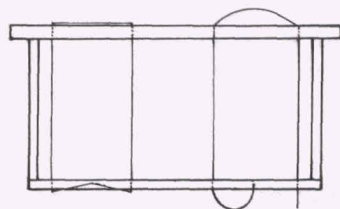
230 de oude raat uit het raampje gesneden of het raampje wordt plat op een werktafel gelegd en met een breed, aangescherpt plamuurmes wordt de raat eruit gedrukt. Voor het schoonschrappen van de oude raampjes wordt een stevig niet te scherp mes gebruikt. Ik heb de zaak eens omgekeerd en het mes in de bankschroef vastgezet, dan kon ik met twee handen het raampje hanteren. Het beviel me zo goed, dat ik in plaats van het mes een hoekvormig stalen plaatje met twee

scherpe kanten ben gaan gebruiken (figuur 1). Door eerst de binnen- en daarna de buitenkanten van het raam onder handen te nemen, worden door de hoekvorm van het plaatje ook de zijkanten schoon. We maken alleen raampjes schoon, die nog de moeite waard zijn, wat stabiliteit en maatvoering betreft, 10 x 21 mm latdikte en breedte. Ook raampjes met de ouderwetse zaagsnede in de bovenlat ruimen we op.

Het bedraden van de raampjes

Vervolgens worden de gaatjes op de juiste plaats geboord. Wanneer we in de boven- en onderlat op 2 en 12 cm afstand vanaf de zijlatten gaatjes boren kunnen we het raampje vertikaal met vier draden bessen. Voor de snelste methode slaan we in de zijkant van de onderlat een spijkertje in het midden tussen het eerste en tweede gaatje en vervolgens tussen het derde en vierde gaatje (figuur 2).

De draden worden aan de spijkertjes vastgezet en zo strak gespannen, dat de latjes net niet doorbuigen. We gebruiken natuurlijk origineel raampjesdraad van roestvrij staal; het is sterk en wordt niet aangetast bij gebruik van ijsazijn.

Soorten kunstraat

Er zijn twee soorten kunstraat verkrijgbaar: gegoten en gewalst. Ze hebben beide voor- en nadelen. Gewalste kunstraat trekt niet krom, maar is erg broos. Beneden kamertemperatuur is het niet te bewerken, dus van te voren opwarmen. Gegoten kunstraat kan kromtrekken, als het niet snel genoeg wordt uitgebouwd. Daarom laten we de kunstraat niet precies aansluiten op de latten. Een paar mm speling bij de onderlat is nodig.

Het insmelten van de kunstraat

Er zijn twee manieren om kunstraat aan de draden vast te zetten: met het spoorwiel of met een beltransformator. Als hulpmiddel gebruikt men een 2 cm dik houten plankje, waar het raampje precies omheen past. Op een vlakke tafel leggen we eerst het plankje, daarop een vel kunstraat en daar weer op het bespannen raampje.

Voor het vastsmelten van de draad door middel van zwakstroom is een beltransformator van het zwaardere type geschikt. Aan de kant van de lage spanning worden extra dikke draden gebruikt.

Net als boven beschreven wordt het bespannen raampje op de kunstraat gelegd die op het plankje ligt. De bovenlat van het raampje moet goed aansluiten op de kunstraat. Met de stroomdraden wordt contact gemaakt met de draad door de boven- en onderkant van het raampje en dan wordt op het juiste moment de stroom onderbroken, om te voorkomen dat de draad niet door het kunstraat heen smelt. Tijdens het verwarmen (niet te heet) van de draad even op de boven- en onderlat drukken. Beide methoden zijn even goed. Het is gewoon een kwestie van voorkeur van de imker.